

POSTANOWIENIE

Dnia 11 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie obwinionej prokurator Prokuratury Rejonowej w P. w stanie spoczynku
D. D.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu w dniu 11 grudnia 2024 r.

wniosku ławnika SN Joanny Lasko o wyłączenie SSN Marii Szczepaniec i SSN
Pawła Wojciechowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZOW
13/22

na podstawie art. 42 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł
pozostawić wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE

Przed Sądem Najwyższym-Izbą Odpowiedzialności Zawodowej zawisła sprawa, której przedmiotem są odwołania wniesione przez obwinioną D. D. oraz jej obrońcę od wyroku Sądu Najwyższego-Izby Dyscyplinarnej z dnia 19 stycznia 2021 r. sygn. akt I DSK 8/21.

Zarządzeniem z dnia 3 lipca 2024 r. Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Odpowiedzialności Zawodowej wyznaczył do składu rozpoznającego tę sprawę SSN Marię Szczepaniec, SSN Pawła Wojciechowskiego oraz Ławnika SN Joannę Lasko.

W dniu 2 września 2024 r. ławnik SN Joanna Lasko złożyła wniosek o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu wymienionej sprawy sędziów SN Marii Szczepaniec i Pawła Wojciechowskiego, wskazując, że sędziowie ci zostali powołani na obecnie zajmowane stanowiska sędziowskie „w wyniku przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego przed sformowaną z rażącym naruszeniem Konstytucji RP Krajową Radą Sądownictwa”. Podniosła, że orzekanie takich osób powoduje prawną wadliwość postępowania oraz wadliwość i wzruszalność wydanego w takim składzie orzeczenia. Wyraziła przy tym wątpliwości co do legalności Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego, ukształtowanej – jej zdaniem – w sposób naruszający art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 19 ust 1 akapit 2 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Odpowiedzialności Zawodowej z dnia 14 listopada 2024 r. zmieniono zarządzenie z dnia 3 lipca 2024 r. o wyznaczeniu składu orzekającego w sprawie o sygn. akt II ZOW 13/22 w ten sposób, że w miejsce ławnika SN Joanny Lasko wyznaczono Ławnika SN Arkadiusza Sopotę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 42 § 1 k.p.k. wyłączenie sędziego od udziału w sprawie następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony. Już tylko z literalnego brzmienia powołanego przepisu wynika, że wniosek o wyłączenie może zostać skutecznie zgłoszony jedynie przez stronę postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zarysował się również pogląd, zgodnie z którym kontrola bezstronności sędziego prowadzona przez właściwy sąd z urzędu w trybie art. 42 § 1 k.p.k. może zostać uruchomiona również przez każdego sędziego zasiadającego w jego składzie (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. sygn. akt I KZP 2/22).

Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach zajmował także stanowisko, zgodnie z którym ławnik zasiadający w składzie orzekającym w danej sprawie nie jest uprawniony do formułowania wniosku o wyłączenie sędziego, a jedynym żądaniem w tym zakresie mu przysługującym jest możliwość złożenia oświadczenia

o zachodzącej w jego przypadku podstawie wyłączenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2024 r. sygn. akt II ZO 6/24, z dnia 29 lutego 2024 r. sygn. akt II ZO 5/24, z dnia 3 września 2024 r. sygn. akt II ZO 75/24). Wniosek członka składu orzekającego co do potrzeby wyłączenia innego sędziego, także zatem wniosek ławnika, może być potraktowany jedynie jako inicjatywa zmierzająca do przeprowadzenia z urzędu postępowania w przedmiocie wyłączenia. W obu wskazanych postępowaniach, żeby doszło do rozważenia merytorycznego wniosku o wyłączenie sędziego osoba wnioskująca o takie wyłączenie (w zakresie swojej osoby), względnie inicjująca postępowanie z urzędu (co do innego sędziego), musi być członkiem składu orzekającego.

W sprawie, w której miałyby być rozważane wyłączenie (II ZOW 13/22), ławnik SN Joanna Lasko od dnia 14 listopada 2024 r. nie jest już członkiem składu orzekającego, ponieważ w jej miejsce powołano do tego składu innego ławnika SN. Wnioskodawczyni nie pełni zatem żadnej roli procesowej w tym postępowaniu, co powoduje konieczność zakwalifikowania złożonego przez nią wniosku o wyłączenie jako pozbawionego podstawy formalno-procesowej (także w zakresie inicjatywy przeprowadzenia postępowania z urzędu), co wykluczało możliwość jego rozpoznania.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

l.n

r.g.